

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступниця директора
з навчальної роботи
Людмила МІШКУЛИНЕЦЬ

«29» серпня 2025р.

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ВК 1.4 Основи науково-педагогічних досліджень

(шифр, назва навчальної дисципліни)

підготовки фахових молодших бакалаврів

(назва освітньо-професійного ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Мукачево – 2025

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи науково-педагогічних досліджень» для здобувачів освіти спеціальностей 012 Дошкільна освіта укладено відповідно до цілей, вимог і змісту навчання у закладах фахової передвищої освіти, закладених у стандартах фахової передвищої освіти, ОПП (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка), та вимог, які висуваються нині до спеціалістів такого профілю.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи і методи організації і ведення науково-педагогічних досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи науково-педагогічних досліджень» тісно пов'язаний з вступом до спеціальності, педагогікою, психологією.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. «Теоретико-методологічні засади наукових досліджень».

Змістовий модуль 2. «Технологія виконання науково-педагогічного дослідження та представлення його результатів».

Освітній компонент розглядається як складова змісту навчальної підготовки фахових молодших бакалаврів і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Процес навчання складається з теоретичних, семінарських і практичних занять, що проходять відповідно до законодавства України та інших діючих нормативних документів. Навчальна дисципліна складається з одного змістового модулю.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни: підготовка спеціалістів за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вище зазначеного фахового спрямування. Метою курсу також є формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень про роль і місце науки в розвитку суспільства, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень в державі та практичних умінь, які б дозволили їм адекватно й ефективно використовувати одержані знання з організації науково-педагогічного дослідження у своїй професійній діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– ознайомлення здобувачів освіти з основними положеннями науки, закономірностями організації, постановки, проведення і узагальнення результатів педагогічного дослідження;

– оволодіння майбутніми педагогами методикою, методами та прийомами організації наукового педагогічного пошуку;

– забезпечення міцних знань, умінь і навичок наукової діяльності майбутніх вихователів закладу дошкільної освіти, оволодіння методами наукового пізнання; підготовка до написання різних видів наукових робіт.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинен

знати:

– понятійно-категоріальний апарат курсу;

– сутність методологічних підходів, особливості їх використання у науково-педагогічних дослідженнях;

– структуру і логіку наукового дослідження;

– види науково-дослідної роботи;

– концептуальні основи науково-педагогічного дослідження;

– головні етапи науково-педагогічного дослідження;

– методи науково-педагогічних досліджень;

– загальні вимоги щодо підготовки, оформлення та захисту курсових робіт.

уміти:

– обирати проблему наукового дослідження;

– формулювати об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження;

– здійснювати пошук літературних джерел та оформляти їх у науково-дослідній роботі;

– добирати методи дослідження адекватні проблематиці науково-педагогічного пошуку;

– складати анотацію літературних джерел, тези доповіді, статтю, за результатами науково-педагогічного дослідження;

– проєктувати та моделювати науково-педагогічне дослідження у

процесі виконання курсової роботи, під час педагогічної практики;

– оформляти результати дослідження відповідно до вимог щодо підготовки і написання наукових робіт.

Навчальна дисципліна передбачає такі **компетентності**:

У результаті засвоєння дисципліни у студентів будуть сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7 Здійснення безпечної діяльності.

ЗК8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності

СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК14 Здатність до саморозвитку та самореалізації з використанням перспективного педагогічного досвіду, освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15 Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні:

РН2. Планувати та організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РН7. Передбачати та оцінювати результати власної діяльності з урахуванням закономірностей освітнього процесу закладу дошкільної освіти.

РН10. Проявляти професійну компетентність на практиці, розробляти й реалізовувати соціальні проекти.

РН10. Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН19. Аналізувати перспективний педагогічний досвід в системі дошкільної освіти та використовувати його в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

PH20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

Програма курсу розрахована на 90 години. З них 28 годин – лекційних, 20 годин – практичних та семінарських, 42 година – самостійна робота.

Форма контролю – залік (V- семестр).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Поняття про науку та наукове пізнання.

Поняття, цілі, функції та завдання науки. Характеристика процесу наукового пізнання. Класифікація наук. Структурні елементи науки, їх характеристика. Зв'язок науки з практикою.

Тема 2. Наукова діяльність в Україні.

Організація наукової діяльності в Україні. Розвиток педагогічної науки в Україні. Наукова школа як центр організації науково-дослідницької роботи педагогічного спрямування.

Тема 3. Історія становлення і розвитку науки.

Історія становлення і розвитку науки. Історичні етапи розвитку науки. Педагогіка в системі наук. Розвиток педагогічної науки в Україні. Внесок українських вчених у науку.

Тема 4. Науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

Поняття, мета й завдання науково-дослідної роботи студентів. Види і форми науково-дослідної роботи студентів. Наукова організація праці студента. Концепція наукової діяльності.

Тема 5. Академічна доброчесність: сутність, принципи, основні види її порушень.

Сутність та основні принципи академічної доброчесності. Кодекс академічної доброчесності. Види порушень академічної доброчесності та академічна відповідальність.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Поняття та класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень. Наукові джерела, їх види та призначення. Методика пошуку необхідної інформації. Порядок обробки та групування інформації. Оформлення літературних джерел дослідження.

Тема 7. Сутність педагогічного дослідження.

Поняття наукового дослідження: основні ознаки та характеристики. Особливості науково-педагогічного дослідження. Види досліджень у педагогіці. Педагогічне дослідження як складний тривалий процес, його етапи. Принципи науково-педагогічного дослідження. Логіка побудови науково-педагогічного дослідження. Етика педагогічного дослідження

Змістовий модуль 2.

ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЙОГО РЕЗУЛЬТАТІВ

Тема 8. Методи педагогічних досліджень.

Поняття про методи науково-педагогічного дослідження. Система методів науково-педагогічного дослідження. Характеристика теоретичних методів науково-педагогічних досліджень. Характеристика емпіричних методів науково-педагогічних досліджень.

Тема 9. Педагогічний експеримент.

Експеримент, його сутність. Види педагогічного експерименту. Вимоги до організації педагогічного експерименту. Етапи проведення педагогічного експерименту. Математичні методи обробки результатів дослідження.

Тема 10. Категоріальний апарат наукового дослідження.

Концепція наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Проблема в науці. Актуальність теми дослідження. Аналіз стану досліджуваної проблеми. Мета і завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Вибір об'єкта і предмета дослідження. Методи, наукова новизна, практичне значення.

Тема 11. Технологія складання академічних текстів різних жанрів малих за формою: властивості та структурно-сміслові компоненти.

Ознаки мови наукової статті: цілісність, логічну зв'язність, членованість, послідовність, точність наукової термінології, вірогідність вихідної інформації, критичність у відборі фактів, доказовість змісту тексту, наявність міркувань і посилань.

Тема 12. Наукова стаття як самостійний науковий твір.

Наукова стаття. Специфіка наукової статті. Обсяг наукової статті. Структура наукової статті. Мовні кліше в науковій статті. Анотація до наукової статті: структура змісту.

Тема 13. Тези як жанровий різновид наукового тексту.

Тези. Призначення тез. Композиційно-сміслова структура тез: преамбула, основна частина; висновки. Предметно-логічний зміст.

Тема 14. Особливості підготовки й оформлення науково-дослідної (курсової) роботи.

Курсова робота, мета і значення у навчальній діяльності та науково-дослідній роботі студента. Етапи написання курсової роботи. Основні вимоги до написання та оформлення науково-дослідної (курсової) роботи.

Тема 15. Форми наукової комунікації. Особливості презентації результатів наукової роботи. Форми наукових заходів. Наукова доповідь. Структура тексту доповіді. Наукове повідомлення, його специфіка. Основні вимоги до структури доповіді під час захисту курсової роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна література

1. Андрієвський Б. М. Методичний посібник до курсу «Основи наукових досліджень» / Б. М. Андрієвський. – Мукачево : Видавництво МДУ, 2010. – 57 с.
2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – 5-е вид. – Київ : Видавничий Дім «Професіонал», 2008. – 240 с.
3. Оліяр М. Основи науково-педагогічних досліджень (модульно-рейтинговий підхід) : [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. / Марія Оліяр, Галина Русин, Інна Чернівська. – Івано-Франківськ : НАІР, 2013. – 214 с.
2. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс]: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. – Тернопіль, 2014. – 272 с.
3. Тушева В. В. Основи наукових досліджень: [Електронний ресурс]: навч. посіб. / В. В. Тушева. – Харків : Федорко, 2014. – 408 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – Київ : Знання, 2008. – 312 с.

Додаткова література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.
2. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. пос. / Г. О. Бірта, Ю. Г. Бургу. – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 142 с.
3. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу: Метод. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / В.О. Коломієць. – К. : Вища шк., 2003. – 69 с.
4. Корягін М. В. Основи наукових досліджень: навч. пос. / М. В. Корягін – К. : Алерта, 2014. – 622 с.
5. Методичні рекомендації до написання курсових робіт з психолого-педагогічних дисциплін для студентів спеціальності 013 Початкова освіта / укладачі: О. І. Алмаші, О. В. Білик, А. А. Богдан, Е. В. Брикова, О. М. Глагола, О. Б. Данченко, А. А. Ігнатоля, О. Г. Куцик, О. О. Мішкулинець, М. А. Павлик, І. С. Синевич, А. В. Тягур, Я. І. Феньов. – Мукачево, 2019. – 159 с.
6. Пехота О. М. Основи педагогічних досліджень: Навч. посіб. / О. М. Пехота, І. П. Єрмакова. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2013. – 287 с.
7. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н. В. Стукало. – Дніпропетровськ : ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.

8. Шліхта Н. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу / Н. Шліхта, І. Шліхта. – К., 2016. – 61 с.

Інтернет-ресурси

1. Бахрушин В., Ніколаєв Є. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cхq9/view

2. Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015): презентація / Наук. б-ка НаУКМА; уклад. Т.О. Патрушева. – Київ, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015>

3. Електронна бібліотека України. Наука і освіта. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uateka.com/uk/article/science>

4. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://ukrlibrary.at.ua/load/osnovi_naukovikh_doslidzhen/osnovi_naukovikh_do_slidzhen/as_filipenko_o_snovi_naukovikh_doslidzhen/26-1-0-1

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ: індивідуальне і фронтальне опитування; оцінювання письмових завдань; самостійні роботи (перевіряються й оцінюються під час опитування та під час написання контрольних робіт, з урахуванням тем, які винесені на самостійну підготовку); дидактичне тестування; контрольні роботи; перевірка індивідуальних дослідницьких завдань; перевірка групових творчих завдань; практичні тренінги.

5. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ: залік.